

Energijos gamyba iš atliekų – bi

GIEDRIUS PEČIULIS

Ūkio ministerijos parengtoje 2008 m. Nacionalinės energetikos strategijoje buvo numatyta, kad Vilniaus atliekų deginimo gamykla turėtų būti pastatyta iki 2010-ųjų. Bet iki šiol nepatvirtintas net poveikio aplinkai tyrimas.

Vilniuje komunalinių atliekų deginimo gamykla, kaip nurodoma Nacionalinės energetikos strategijoje, turėjo iškilti pirmoji. Vėliau atliekų deginimo gamyklos turėtų būti statomos Kaune, Klaipėdoje, galbūt Šiauliuose ir Panevėžyje. Klaipėda sparčiai juda pirmyn – jau vyksta tarptautiniai statybos darbų konkursai. Po prezidentės Dalios Grybauskaitės paraginimo aktyviau naudoti atsinaujinančius išteklius, o ne laukti "Gazprom" investicijų, Kaunas taip pat ruošiasi pradėti tokios gamyklos statybas. Kauno regiono atliekų tvarkymo centro valdyba vienbalsiai pritarė šiam projektui ir preliminariai numatė vietą – Davaļgonių miško teritorijoje. O sostinėje viskas kitaip: Vilniaus regioninis aplinkos apsaugos departamentas (RAAD) jau dvejus metus nepatvirtina poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos, kurią pateikė būsimieji projekto įgyvendintojai.

"Vilniaus regioninis aplinkos apsaugos departamentas jau ne kartą reiškia keistas pastabas, kurias turime vis iš naujo derinti su visomis institucijomis. Pastarąjį kartą pastabos buvo pareikštos gegužės mėnesį. Šiuo metu laukiame paskutinio parašo iš Vilniaus visuomenės sveikatos centro, ir tyrimo ataskaitą vėl pateiksime Vilniaus RAAD. Bet nežinia, kiek dar gali tęstis toks begalinis susirašinėjimas", – sakė Vilniaus regioninės komunalinių atliekų deginimo gamyklos direktorius Raimondas Petreikis.

Direktoriaus nuomone, pastabos nebuvo esminės, tad dėl jų nebūtina buvo reikalauti pusę metų trukusios derinimo procedūros. "Gamykla kitais metais jau turėjo pradėti veikti, bet kol kas nežengtas nė pirmas žingsnis", – R. Petreikis prisipažino nedrįstąs prognozuoti, kada šis klausimas bus išspręstas.

Vilniaus RAAD direktorius Rolandas Masilevičius nepanoro atsakyti į "Veido" klausimus dėl pastabų pagrįstumo. "Jei vystytojai mano, kad pastabos buvo neteisėtos, gali kreiptis į teismą", – į kalbas nesileido R. Masilevičius.

Tai praktiškai miesto centre esanti Vienos atliekų deginimo gamykla ir šiuolaikinio meno centras viename pastate

Projektas į klimpo į biurokratijos liūną

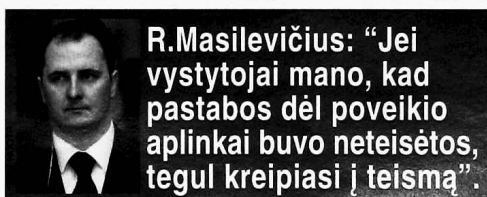
Aplinkos ministerijos Poveikio aplinkai vertinimo skyriaus vedėjas Vitalijaus Auglio teigimu, pagrindinės pastabos pareikštos dėl suminės taršos ir alternatyvų analizės trūkumo. "Tai svarbūs momentai ir nemanau, kad tai yra vilkinimas. Mes turime teisę pateikti pastabas ir prašyti papildomos analizės, jei trūksta informacijos, – sakė V. Auglys. – Tai didelis

Europa šildosi šiukšlėmis

Šiuo metu Europoje sėkmingai veikia daugiau kaip 430 šiuolaikiškų atliekų deginimo gamyklų, daugelis jų – Vakarų Europos miestų centrinėse ar gyvenamosiose zonose. Daugiausiai komunalinių atliekų deginimo gamyklų esama Prancūzijoje – net 127. Vokietijoje veikia 67, Italijoje 47, Danijoje ir Šveicarijoje – po 30, Švedijoje – 29 gamyklos. Šiuo metu Europoje statoma ar planuojama statyti dar 35 atliekų deginimo linijas, aštuonias iš jų Švedijoje, po šešias Vokietijoje ir Airijoje, tris Čekijoje ir dvi Vengrijoje. Švedija jau šiandien 80 proc. šilumos pasigamina degindama atliekas. Įdomu tai, kad Danija ir Švedija iki 2050 m. numato iš viso atsisakyti iškastinio kuro šilumai gaminti. Tokias pat galimybes turi ir Lietuva, kurioje gamtinės sąlygos panašios į Skandinavijos šalių.

taršą iš Aplinkos apsaugos agentūros ir to paties Vilniaus RAAD. Susumavus paaiškėjo, kad tarša padidėja 600 m spinduliu. 500 m numatyta sanitarinė zona. Lieka 100 m už zonos ribų, bet tarša tame žiede jau yra silpnesnė ir neviršija nustatytų leistinų normų", – aiškino R. Petreikis.

Gamyklos direktorius pabrėžė, kad stiprioji projekto pusė yra ta, jog gamykla bus pastatyta ne prie gyvenamosios teritorijos, o pramoninėje zonoje, prie Vilniaus trečiosios elektrinės. "Šioje vie-

R. Masilevičius: "Jei vystytojai mano, kad pastabos dėl poveikio aplinkai buvo neteisėtos, tegul kreipiasi į teismą".

toje turime sklypą, yra tiesioginė jungtis prie Vilniaus šilumos tinklų, patogu ir netais atvežti atliekas", – vardijo privalumus direktorius. Komunalines atliekas naudojančiai jėgainei kartu su visa papildoma infrastruktūra iš viso numatyta 40 arų teritorija.

Vis dėlto Aplinkos ministerija vis dar neįsitikinusi, kad daugiau nei dvidešimt metų veikiančios didžiausios dujas ir mazutą kūrenančios Vilniaus termofikacinės elektrinės vieta yra tinkama pramonės veiklai plėtoti, ir norėtų matyti išsamesnę alternatyvų vietų analizę.

"Ši vieta turi ir trūkumų: tai vakarinė

"Ši vieta turi ir trūkumų: tai vakarinė

urokratijos pančiuose

JUDITOS GRIGELYTĖS NUOTR.

Netoli šios teritorijos norima statyti Vilniaus atliekų deginimo gamyklą

miesto pusė, o Vilniuje vyrauja vakarų arba pietvakarių vėjai, tad visas išmetamąsias dujas vėjas neš miesto link. Taip pat matome gyventojų nepasitenkinimą: ministerijoje guli krūvos skundų. Į aplinkinių gyventojų nuomonę svarbu atsižvelgti", – nenorėjo užsitraukti mažos grupelės aktyvistų nemalonės valdininkas. Bet šiuo atveju svarbiau įvertinti visuomenės interesą ir strateginius valstybės siekius.

R.Petreikio nuomone, netikslinga, kaip reikalaujama, išsamiai nagrinėti alternatyvias vietas, nes jau pripažinta, kad jos, kaip turinčios esminių trūkumų, netinkamos. Pavyzdžiui, vieta prie Vilniaus oro uosto būtų netinkama, nes ten ribojamas pastatų aukštingumas ir nebūtų įmanoma pastatyti reikiamo aukščio kamino. O Naujojoje Vilnioje per mažai šilumos vartotojų, tad tokioms statyboms nepritartų Europos Sąjunga.

Dvejopa nauda

Pagal dabartines technologijas kiekvie-

nas miestas gali šildytis degindamas savo atliekas. Taip vienu metu būtų išspręstos net dvi problemos – šildymo ir atliekų utilizavimo. Suskaičiuota, kad vasarą vilniečiams būtų galima tiekti šilumą vien iš atliekų deginimo, o žiemą iš atliekų būtų gaunama penktadalis šilumos. Per metus gamykloje įmanoma naudingai utilizuoti iki 250 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Jei būtų deginamos visos Lietuvoje per metus išmetamos atliekos, sutaupyti 300 mln. Lt išlaidų kurui.

Numatoma, kad jėgainė galėtų naudoti ir dalį biomasės, šiaudų, durpių bei nusausinto vandens nuotekų dumblo. Tai išvaduotų Lazdynų gyventojus ir kitus vilniečius nuo dvoko, sklindančio iš "Vilniaus vandens" nuotekų dumblo aikštelių.

Atliekų deginimas padėtų Lietuvai greičiau didinti iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamą energijos dalį ir šitaip įgyti didesnę energetinę nepriklausomybę.

Lauersenas Birgeris, tarptautinės centralizuoto šilumos tiekimo, centralizuoto vėsinimo ir kombinuotos šilumos bei elek-

tros energijos gamybos asociacijos "Euroheat & Power" viceprezidentas, patvirtina, kad šiluma, gaunama iš deginamų atliekų, užtikrina energijos tiekimo patikimumą, vietinių atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą ir suteikia šilumos vartotojams daug patogumų: nereikia rūpintis kuru, neteršiami miestai, mažesnė šilumos kaina.

Ekologiškiau už dujas

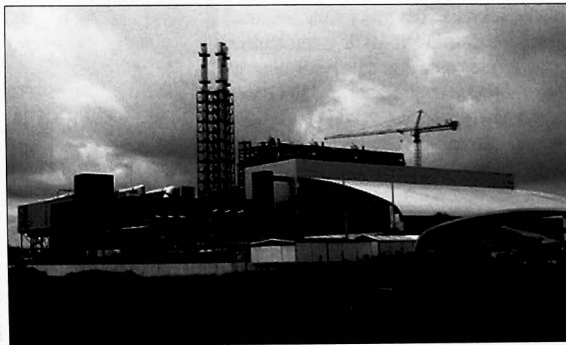
Komunalinės atliekos priskiriamos prie atsinaujinančių energijos išteklių, todėl jų naudojimas šilumai ir elektrai gaminti plačiai taikomas visose ES valstybėse senbuvėse. Atliekas deginti ir taip gaminti energiją – daugeliu atžvilgių kur kas geriau, nei kaupti jas sąvartynuose.

ES nustačiusi ypač griežtas atliekų deginimo šalutinių produktų išmetimo normas. Jos yra daug griežtesnės, nei taikomos dujomis ar mazutu kūrenamoms jėgainėms. Vidutinė kietųjų dalelių paros norma, taikoma atliekų deginimo jėgainėms, yra 10 mg/m³, o mazuto katilams – 50 mg/m³. Vidutinė jėgainių išmetamo CO₂ paros norma yra 50 mg/m³, dujinių katilinių – 300 mg/m³, mazuto katilų – net 400 mg/m³. Jėgainės privalo neviršyti 0,6 mg/m³ sunkiųjų metalų vidutinės paros normos, o mazuto katilinėms šiai teršalų rūšiai apribojimai iš viso nėra taikomi. "70 proc. iš 170 mln. eurų – visos projekto vertės – skiriama filtrams", – pabrėžė R.Petreikis.

KTU Cheminės technologijos fakulteto Inžinerinės ekologijos katedros profesorius Gintaras Denafas sako, kad apie žalingą gamyklos poveikį žmonių sveikatai negali būti net kalbos. "Vienoje, kur man teko neseniai lankytis, panaši atliekų deginimo gamykla stovi beveik miesto viduryje. Naujojoje Vilniaus gamykloje technologijos bus dar modernesnės nei Vienoje", – sakė G.Denafas. ■

"VEIDO" ARCHIVO NUOTR.

"VEIDO" ARCHIVO NUOTR.

Neapolis atliekų deginimo gamyklą statyti rengėsi septyniolika metų. Sprendimas buvo priimtas tik tada, kai šiukšlės užkimo gatves. Tuomet deginimo gamykla iškilo per metus